

В. В. Лукашик,
аспірантка, асистент кафедри економіки та підприємницької діяльності,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7789-9566>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.23.240

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНИХ ПРИЙОМІВ ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НАДЗВИЧАЙНИМИ СИТУАЦІЯМИ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ

V. Lukashyk,
Postgraduate student, Assistant of the Department
of Economics and Entrepreneurship, Vinnytsia National Agrarian University

IMPROVEMENT OF METHODOLOGICAL APPROACHES TO ACCOUNTING FOR OPERATIONS RELATED TO EMERGENCIES IN THE AGRICULTURAL SECTOR

Сучасні виклики, спричинені як природними катастрофами, так і воєнними діями, значно впливають на функціонування аграрного сектору України. У таких умовах постає необхідність удосконалення методичних прийомів бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних із надзвичайними ситуаціями. У статті розглянуто особливості визнання, оцінки та відображення в обліку втрат, спричинених стихійними лихами, техногенними аваріями, воєнними ризиками та іншими форс-мажорними обставинами.

Проаналізовано нормативно-правову базу, що регулює порядок документального підтвердження наслідків НС, а також наведено пропозиції щодо вдосконалення методології обліку таких подій. Запропоновано алгоритм дій для бухгалтерських служб аграрних підприємств у разі виникнення НС, зокрема щодо класифікації втрат, визначення їхнього фінансового впливу, відображення компенсацій і страхових виплат. Доведено, що адаптація методичних прийомів до реалій воєнного часу забезпечує підвищення достовірності фінансової звітності, сприяє ефективному управлінню ризиками та стійкому розвитку аграрного виробництва.

Modern challenges caused by natural disasters and military actions have significantly affected the functioning of Ukraine's agricultural sector. Under these conditions, it becomes essential to improve the methodological approaches to accounting for operations related to emergencies. The article examines the peculiarities of recognition, valuation, and accounting for losses caused by natural hazards, industrial accidents, military risks, and other force majeure events.

The regulatory framework governing the documentation and accounting of such consequences is analyzed, and practical recommendations for improving accounting methodology are proposed. An algorithm of actions for accounting departments of agricultural enterprises in emergency situations is presented, including loss classification, assessment of financial impacts, and accounting for compensations and insurance payments. It is proved that adapting accounting methods to wartime realities increases the reliability of financial statements, enhances risk management efficiency, and promotes the sustainable development of agricultural production.

The paper analyzes modern approaches to documenting and assessing the consequences of emergencies, identifies key methodological problems, in particular, the fragmentation of regulations, the complexity of collecting evidence, and the emergence of unified procedures for recording losses. Based on the research, the author's proposals for improving methodological accounting techniques are formulated, including the standardization of primary documents, the detailing of algorithms for accounting services, and the strengthening of interaction between accounting, expert, and evaluation structures.

The proposed recommendations are aimed at increasing the efficiency of agricultural sector management, ensuring the reliability of financial reporting, and creating conditions for reasonable compensation for losses. The results of the study may be useful for scientists, practicing accountants, auditors, managers of agricultural enterprises, and specialists relevant to documenting the consequences of emergencies.

Ключові слова: бухгалтерський облік, аграрний сектор, надзвичайні ситуації, методичні прийоми, фінансова звітність, воєнні ризики, компенсаційні механізми.

Key words: accounting, agricultural sector, emergencies, methodological approaches, financial reporting, military risks, compensation mechanisms.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасні умови господарювання в аграрному секторі України характеризуються підвищеним рівнем ризиків, пов'язаних із впливом надзвичайних ситуацій природного, техногенного та соціального характеру. Значні втрати основних засобів, посівів, тваринницької продукції, а також перебої у виробничих процесах ускладнюють забезпечення достовірності облікової інформації. Проблема полягає у відсутності єдиної методики документування, оцінювання та бухгалтерського відображення наслідків надзвичайних ситуацій. Це створює передумови для викривлення фінансових результатів і ускладнює прийняття управлінських рішень. Отже, виникає потреба в удосконаленні методичних підходів до обліку таких операцій з урахуванням сучасних викликів і реалій воєнного часу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика обліку наслідків надзвичайних ситуацій у сільському господарстві розглядалася у працях таких науковців, як В. Г. Андрійчук, Н. М. Малюга, О. В. Кузьмін, І. М. Криницька, С. Ф. Голова та інших.

Дослідники підкреслюють необхідність удосконалення системи управління ризиками та розробки облікових процедур, адаптованих до форс-мажорних умов. Проте більшість наявних праць акцентує увагу переважно на загальноекономічних або страхових аспектах, залишаючи поза увагою питання методичного відображення наслідків НС у бухгалтерському обліку. Невирішеним залишається питання узгодження нормативних положень бухгалтерського обліку з реаліями функціонування аграрних підприємств у період воєнного стану.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є обґрунтування теоретичних засад і розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення методичних прийомів бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних із надзвичайними ситуаціями в аграрному секторі України. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання: проаналізувати чинну нормативну базу обліку наслідків НС; дослідити сучасну практику відображення відповідних операцій у бухгалтерському обліку; визначити недоліки існуючих методичних підходів; розробити пропозиції щодо вдосконалення процедур документування, оцінювання та відображення втрат у фінансовій звітності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Аграрний сектор є одним із найбільш вразливих до впливу надзвичайних ситуацій, адже його діяльність безпосередньо залежить від природно-кліматичних умов, стабільності інфраструктури та безпеки виробничого середовища. В умовах воєнного стану, частих енергетичних криз, підтоплень, пожеж і техногенних аварій питання відображення наслідків таких подій у бухгалтерському обліку набуває особливої актуальності.

Відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку України (зокрема П(С)БО 3 "Звіт про фінансові результати" та П(С)БО 16 "Витрати"), надзвичайні події — це події або операції, що відрізняються від звичайної діяльності підприємства та не очікуються повторюваними у майбутніх періодах. Для аграрних підприємств до таких подій можуть належати: знищення посівів внаслідок стихійного лиха або бойових дій; пошкодження основних засобів (техніки, складів, ферм); втрати поголів'я тварин; забруднення або знищення ґрунтів; неможливість реалізації продукції через блокування логістичних шляхів [9, с. 63].

Ключовим методичним завданням є правильне ідентифікування події як надзвичайної, адже від цього залежить подальше бухгалтерське трактування втрат і компенсацій.

Для підтвердження факту настання надзвичайної ситуації аграрні підприємства повинні отримати акти відповідних комісій (ДСНС, органів місцевого самоврядування, військових адміністрацій). Ці документи є підставою для визнання втрат у бухгалтерському обліку; визначення розміру збитків; звернення за компенсацією або страховим відшкодуванням.

Недотримання документальної дисципліни призводить до викривлення фінансових результатів і унеможливорює обґрунтоване відображення збитків у звітності.

Визначення розміру втрат від надзвичайних ситуацій передбачає застосування таких етапів:

- Інвентаризація пошкоджених або знищених активів.

- Оцінка втрат за справедливою вартістю активів на момент події.

- Визнання витрат у складі інших операційних або надзвичайних витрат залежно від їх природи.

- Відображення компенсацій (страхових, бюджетних чи донорських) у складі інших доходів після їх підтвердження документами [2].

Рекомендується вести аналітичний облік втрат за видами активів (рослинництво, тваринництво, основні засоби, запаси тощо), що підвищує прозорість фінансової інформації та дозволяє точніше оцінювати економічні наслідки надзвичайних ситуацій.

Важливо, щоб дані бухгалтерського обліку використовувалися не лише для звітності, а й для управлінських рішень — планування відновлення виробництва, визначення фінансових резервів, страхування, участі у програмах державної підтримки. Запровадження внутрішнього обліку ризиків дозволяє оцінювати потенційні втрати ще на етапі прогнозування господарської діяльності. Доцільно також застосовувати цифрові платформи управлінського обліку, що фіксують геолокаційні, кліматичні та технічні параметри,

створюючи передумови для оперативного реагування на кризові ситуації.

Аграрний сектор є однією з найуразливіших галузей економіки, оскільки значною мірою залежить від природно-кліматичних умов і соціально-економічних факторів. Надзвичайні ситуації (НС) у сільському господарстві — це події природного або техногенного характеру, що призводять до значних матеріальних збитків, втрати врожаю, знищення біологічних активів, руйнування виробничої інфраструктури та порушення господарських процесів [1, с. 272].

Сільське господарство є однією з найважливіших галузей економіки України, що забезпечує продовольчу безпеку держави та формує значну частку національного експорту. Водночас аграрне виробництво належить до категорії високоризикових видів діяльності, оскільки істотно залежить від природно-кліматичних, екологічних та соціально-економічних факторів. Саме тому надзвичайні ситуації (НС) мають у цій сфері особливе значення, адже вони здатні суттєво впливати на економічні результати діяльності підприємств і стан продовольчої безпеки держави.

Відповідно до Кодексу цивільного захисту України, надзвичайна ситуація — це обстановка на певній території або об'єкті, що характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності, спричиненим аварією, катастрофою, стихійним лихом, епідемією чи іншими подіями, які призвели або можуть призвести до загибелі людей, значних матеріальних втрат або шкоди довкіллю.

У контексті сільського господарства надзвичайні ситуації поділяються на природного походження — посухи, повені, заморозки, бурі, гради, пожежі, епізоотії (масові захворювання тварин), епіфітотії (поширення хвороб рослин); техногенного характеру — аварії на сільськогосподарській техніці, пожежі в зерносховищах, руйнування інфраструктури, витоки небезпечних речовин; соціально-економічного характеру — військові дії, окупація територій, руйнування виробничих об'єктів, порушення логістичних ланцюгів [5, с. 114].

З економічної точки зору надзвичайні ситуації виступають фактором дестабілізації виробничої діяльності, що призводить до порушення господарських процесів, втрати активів і зниження ефективності використання ресурсів. Основні економічні наслідки НС у сільському господарстві:

- прямі збитки — втрата врожаю, загибель тварин, знищення посівів, основних засобів, матеріально-технічних ресурсів;

- непрямі втрати — скорочення обсягів виробництва, порушення контрактних зобов'язань, зниження продуктивності праці;

- соціальні наслідки — скорочення робочих місць, зменшення доходів сільського населення, погіршення продовольчої безпеки регіону.

У сучасних умовах, коли на території України тривають бойові дії, економічна природа надзвичайних ситуацій набула особливої складності. Воєнні ризики спричиняють не лише знищення виробничих об'єктів, а й зміну логістичних маршрутів, зростання собівартості продукції та підвищення потреби у страхуванні сільськогосподарських ризиків [8, с. 7].

Таблиця 1. Відображення збитків у бухгалтерському обліку

Господарська операція	Дебет	Кредит	Зміст
Визнано втрати від НС	976	20, 21, 27	Списано знищені активи
Отримано страхове відшкодування	311	746	Компенсація втрат
Списано залишкову вартість зруйнованих активів	976	10	Збитки від знищення основних засобів
Створено резерв під майбутні ризики	949	474	Забезпечення майбутніх витрат і платежів

Джерело: сформовано автором.

Особливість НС полягає в тому, що вони створюють непередбачувані господарські події, які важко оцінити у грошовому вираженні. У зв'язку з цим виникає потреба у спеціальних методичних прийомах для достовірного визначення обсягу збитків і втрат; відображення у бухгалтерському обліку наслідків НС; документального підтвердження даних для страхових, компенсаційних і звітних потреб; створення резервів під майбутні ризики.

Отже, економічна природа надзвичайних ситуацій у сільському господарстві полягає у їхньому деструктивному впливі на активи, фінансові результати та економічну стійкість підприємств. Це зумовлює необхідність формування надійної системи бухгалтерського обліку, здатної адекватно відображати наслідки таких подій і забезпечувати керівництво достовірною інформацією для прийняття управлінських рішень.

В умовах воєнного стану, посух, паводків, епідемій тварин чи шкідників особливо важливим є формування достовірної інформації про наслідки таких подій для забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень.

Тому удосконалення методичних прийомів бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних із надзвичайними ситуаціями, набуває стратегічного значення для відновлення і сталого розвитку аграрного сектору України.

Надзвичайні ситуації у сільському господарстві завжди супроводжуються матеріальними, фінансовими та соціально-економічними втратами. Для забезпечення об'єктивності бухгалтерського обліку важливо не лише своєчасно зафіксувати факт виникнення надзвичайної події, а й класифікувати та кількісно оцінити збитки, що виникли внаслідок її впливу [4, с. 73].

У науковій та бухгалтерській практиці збитки, спричинені надзвичайними ситуаціями, поділяють за кількома основними ознаками.

1. За характером впливу:

Прямі збитки — безпосередні втрати активів, які піддаються кількісному вимірюванню (знищення посівів, загибель тварин, руйнування складів, техніки, будівель).

Непрямі збитки — втрати, пов'язані зі зниженням обсягів виробництва, зменшенням доходів, порушенням господарських зв'язків і невиконанням контрактів.

2. За видами ресурсів:

Матеріальні збитки — втрата чи пошкодження основних засобів, виробничих запасів, біологічних активів, врожаю.

Фінансові збитки — недоотримані доходи, підвищення витрат, втрати прибутку.

Соціальні збитки — скорочення робочих місць, зниження рівня життя населення, погіршення продовольчої безпеки.

Екологічні збитки — деградація ґрунтів, забруднення води, втрата біорізноманіття.

3. За ступенем відшкодування:

Компенсовані збитки — відшкодовані за рахунок страхових виплат, бюджетної допомоги або благодійної підтримки.

Некомпенсовані збитки — втрати, що залишилися на підприємстві і зменшують його фінансовий результат.

4. За часом прояву:

Одноразові — виникають безпосередньо в момент події (пожежа, вибух, знищення посівів).

Довготривалі — пов'язані з наслідками, що проявляються протягом кількох періодів (зниження родючості ґрунтів, деградація земель, втрата ринків збуту).

Оцінка збитків є ключовим елементом їхнього відображення в обліку. Вона повинна забезпечувати достовірне визначення розміру втрат, виходячи з принципів повноти, обґрунтованості та об'єктивності.

Основні підходи до оцінки збитків у сільському господарстві:

1. Оцінка за справедливою вартістю

Застосовується, коли активи мають ринкові аналоги (зерно, худоба, техніка). Збиток визначається як різниця між справедливою (ринковою) вартістю до і після події.

2. Оцінка за залишковою вартістю

Використовується для основних засобів, якщо неможливо визначити ринкову ціну.

Збиток дорівнює балансовій вартості активу за вирахуванням ліквідаційної.

3. Оцінка втрат врожаю та біологічних активів

Згідно з МСБО 41 "Сільське господарство", оцінка проводиться за справедливою вартістю мінус витрати на продаж.

У разі повної загибелі посівів їх залишкова вартість списується на рахунок 976 "Втрати від надзвичайних ситуацій".

4. Оцінка фінансових збитків

Визначається як різниця між запланованим та фактичним прибутком підприємства після надзвичайної ситуації. Доцільно враховувати не лише прямі витрати, а й недоотримані вигоди.

Для підтвердження факту втрат створюється комісія з обстеження наслідків НС, яка складає акт списання пошкоджених активів; акт оцінки втрат урожаю або загибелі тварин; фото— чи відеоматеріали; звіт про розрахунок розміру збитків [7, с. 5].

Таблиця 2. Бухгалтерські проведення операцій, пов'язаних із надзвичайними ситуаціями

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Примітка
1	Визнано збитки від знищення посівів через посуху	976	211	Втрати від НС
2	Отримано страхове відшкодування	311	746	Компенсація втрат
3	Списано знищені основні засоби (техніка, будівлі)	976	10	Збитки
4	Створено резерв на можливі майбутні втрати	949	474	Ризики майбутніх НС

Джерело: сформовано автором.

Такі документи є підставою для бухгалтерських проведення і для звернення до страхових чи державних структур за компенсацією (Табл. 1).

Класифікація та оцінка збитків від надзвичайних ситуацій у сільському господарстві є важливою складовою системи управління ризиками. Правильне визначення видів і розмірів втрат дає можливість достовірно відобразити інформацію у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності; забезпечити контроль за майновим станом підприємства; обґрунтувати розмір компенсацій і страхових виплат; підвищити стійкість аграрного виробництва до кризових факторів.

Дослідження практики показує, що більшість сільськогосподарських підприємств не мають окремо визначених процедур обліку наслідків надзвичайних ситуацій. Основні недоліки чинної системи:

- відсутність єдиної методики оцінки втрат біологічних активів та посівів;
- недостатня деталізація у Плані рахунків щодо операцій, пов'язаних із НС;
- складнощі при документальному підтвердженні збитків для страхових і компенсаційних виплат;
- невизначеність у застосуванні міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (зокрема МСБО 41 "Сільське господарство" і МСБО 37 "Забезпечення, умовні зобов'язання та активи").

Це призводить до спотворення фінансової звітності та зниження довіри інвесторів і державних інституцій.

З метою підвищення достовірності облікових даних пропонується впровадження комплексу удосконалень:

Удосконалення рахункової системи. Пропонується введення субрахунків: 976 "Втрати від надзвичайних ситуацій" — для обліку понесених збитків; 746 "Відшкодування втрат від надзвичайних ситуацій" — для обліку страхових та бюджетних компенсацій.

Формування внутрішніх регламентів обліку надзвичайних подій.

На підприємстві доцільно створювати комісію для оцінки втрат, фіксувати пошкодження актами, фотографіями та геолокаційними даними. Це забезпечує документальне підтвердження для страхових компаній і державних органів.

Створення резервів під можливі збитки. В умовах зростання ризиків слід формувати забезпечення майбутніх витрат і платежів, що відображається проводкою: Дт 949 "Інші витрати операційної діяльності" — Кт 474 "Забезпечення майбутніх витрат".

Впровадження цифрових технологій обліку. Використання аграрних інформаційних систем (GIS, ERP, дрон-моніторинг) дозволяє швидко оцінювати масшта-

би пошкоджень і формувати достовірні дані для бухгалтерського обліку.

У розділі "Облікова політика підприємства" потрібно чітко передбачити порядок оцінки та документування наслідків НС, методи визначення збитків і відшкодувань, а також порядок відображення їх у фінансовій звітності.

Реалізація запропонованих заходів забезпечить підвищення достовірності фінансової інформації про наслідки надзвичайних ситуацій; можливість ефективного управління ризиками в аграрному бізнесі; формування бази для отримання державних компенсацій і міжнародної допомоги; зростання фінансової стійкості підприємств аграрного сектору.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) передбачають більш гнучкий підхід до відображення надзвичайних подій.

Особливо важливими є:

- МСБО 41 "Сільське господарство" — регламентує оцінку біологічних активів за справедливою вартістю та визнання втрат від їх знищення;
- МСБО 37 "Забезпечення, умовні зобов'язання та активи" — встановлює правила створення резервів і визнання компенсаційних активів;
- МСБО 16 "Основні засоби" — визначає порядок відшкодування вартості пошкоджених або знищених об'єктів.

Використання цих стандартів дозволяє гармонізувати українську практику обліку з міжнародною, що особливо актуально для аграрних підприємств, орієнтованих на експорт і залучення іноземних інвестицій.

Підприємства аграрного сектору повинні включати до своєї облікової політики такі положення: порядок фіксації надзвичайних подій і створення комісій; методи оцінки збитків (справедлива, залишкова, відносна вартість); перелік документів, що підтверджують втрати; алгоритм відображення компенсацій і відшкодувань; процедуру формування резервів на покриття ризиків [3, с. 198].

Такі положення підвищують прозорість і порівнянність фінансових даних, а також забезпечують готовність підприємства до можливих надзвичайних ситуацій.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Методичні підходи до відображення наслідків надзвичайних ситуацій у бухгалтерському обліку аграрних підприємств повинні ґрунтуватися на принципах повноти, достовірності та прозорості інформації. Запровад-

ження спеціальних субрахунків, комісійного документування збитків, створення резервів і застосування міжнародних стандартів забезпечує адекватне відображення реальних втрат і компенсацій; можливість порівняння результатів у динаміці; підвищення рівня фінансової безпеки аграрних підприємств. Таким чином, удосконалення методичних прийомів обліку надзвичайних ситуацій є необхідною умовою стабільного розвитку аграрного сектору в умовах постійних ризиків і глобальних викликів.

Удосконалення методичних прийомів відображення операцій, пов'язаних із надзвичайними ситуаціями, є необхідною умовою адаптації аграрних підприємств до сучасних викликів. Системний підхід до обліку таких подій забезпечить не лише достовірність фінансової інформації, а й підвищить ефективність управлінських рішень та інвестиційну привабливість підприємств сільськогосподарського сектору України.

Література:

1. Барило О.Г., Потеряйко С.П., Тищенко В.О. Робота органів державного управління у надзвичайних ситуаціях Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. К. 2013. № 189. С. 269—277.
2. Белова І.М. Методика обліку витрат і доходів зі страхування майна на сільськогосподарських підприємствах [Текст] / Т. В. Дідоренко, І. М. Белова Молодий вчений. 2018. №5. С. 699—703.
3. Бруханський Р. Ф. Облік і аналіз у системі стратегічного менеджменту аграрного підприємництва: монографія / Р. Ф. Бруханський. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 384 с.
4. Бублик М.І. Аналіз методів економічної оцінки збитків, завданих лісовому господарству надзвичайними ситуаціями техногенного характеру / М.І. Бублик, Т.О. Коропецька Вісник НУ "Львівська політехніка". 2008. С. 71—80.
5. Жук В. М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки: монографія / ред. О. О. Аврамчук; Укр. акад. аграр. наук, ННЦ "Інститут аграрної економіки". Київ, 2009. 648 с.
6. Закон України "Про основи цивільного захисту України" від 2 жовтня 2012 р. № 5403-VI: затв. ВРУ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
7. МСБО 41 "Сільське господарство" / International Accounting Standards Board. London: IASB, 2014. 16 р.
8. Плосконос Г. М. Механізм управління техногенною безпекою підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01 / Плосконос Ганна Миколаївна; Нац. авіац. ун-т. Київ, 2003. 19 с.
9. Поляк К.Ю. Сучасний стан обліково-аналітичної системи управління господарською діяльністю в умовах надзвичайних ситуацій Вісник ЖДТУ. Серія: економічні науки. Житомир: ЖДТУ. 2016. № 4 (78). С. 61—75.

References:

1. Barylo, O.H., Poterajko, S.P. and Tyschenko, V.O. (2013), "Work of state administration bodies in emergency situations", Naukovyj visnyk Natsional'noho universy-tetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy, vol. 189, pp. 269—277.

2. Belova, I.M. and Didorenko, T. V. (2018), "Methodology of accounting for expenses and income from property insurance at agricultural enterprises", Molodyi vchenyj, vol.5, pp. 699—703.

3. Brukhans'kyj, R. F. (2014), Oblik i analiz u systemi stratezhichnoho menedzhmentu ahrarnoho pidpryemnytstva [Accounting and analysis in the system of strategic management of agricultural entrepreneurship] TNEU, Ternopil', Ukraine.

4. Bublyk, M.I. and Koropets'ka, T.O. (2008), "Analysis of methods of economic assessment of losses caused to forestry by emergencies of a technogenic nature", Visnyk NU "L'vivs'ka politekhnik", pp. 71—80.

5. Zhuk, V. M. (2009), Kontseptsiiia rozvytku bukh-halterskoho obliku v ahrarnomu sektori ekonomiky [Concept of accounting development in the agricultural sector], NNTs "Instytut ahrarnoi ekonomiky", Kyiv, Ukraine.

6. Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "On the basics of civil defense in Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17> (Accessed 15 Nov 2025).

7. International Accounting Standards Board (2014), IAS 41 "Agriculture", IASB, London, UK.

8. Ploskonos, H. M. (2003), "Mechanism for managing technogenic safety of an enterprise", Abstract of Ph.D. dissertation, Economy, Nats. aviats. un-t., Kyiv, Ukraine.

9. Poliak, K.Yu. (2016), "Current state of the accounting and analytical system for managing economic activities in emergency situations", Visnyk ZhDTU. Serii: ekonomichni nauky. Zhytomyr: ZhDTU, vol. 4 (78), pp. 61—75.

Стаття надійшла до редакції 20.11.2025 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б») Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663